

PRIMLJENO: 09 11 - 2018			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
02-1-900-1	-	-	-

UNIVERZITET SARAJEVO
FAKULTET POLITIČKIH NAUKA
SARAJEVO

Na osnovu člana 103. Zakona o visokom obrazovanju ('Službene novine Kantona Sarajevo' br. 33/17), člana 162. Statuta Univerziteta Sarajevo, Odluke Vijeća Fakulteta političkih nauka Sarajevo broj: 02-1-688-1/18. od 24. septembra 2018. godine i saglasnosti Senata Univerziteta Sarajevo br. 01-1054/18. od 12. oktobra 2018. godine, Vijeće Fakulteta političkih nauka Univerziteta Sarajevo na sjednici održanoj 8. novembra 2018. godine donijelo je Odluku o imenovanju Komisije za izbor nastavnika (u sva znanja) na naučnu oblast KOMUNIKOLOGIJA/ŽURNALISTIKA na predmete *Medijska regulativa* i *Etika javne riječi* u sastavu:

1. Prof.dr. Šemso Tucaković, profesor emeritus, predsjednik
2. Prof.dr. Fahira Fejzić – Čengić, redovni profesor, član
3. Prof.dr. Šaćir Filandra, redovni profesor, član

Konkurs za izbor nastavnika u sva zvanja na naučnu oblast KOMUNIKOLOGIJA/ŽURNALISTIKA na predmete *Etika javne riječi* i *Medijska regulativa* objavljen je u dnevnom listu 'Dnevni avaz' 23. oktobra 2018. godine. Na konkurs se blagovremeno i uz dostavu potpune dokumentacije prijavila jedna kandidatkinja, vanredna profesorica dr.sc. Amila Šljivo Grbo sa naznakom da se prijavljuje za izbor u zvanje redovnog profesora.

Uz prijavu na ovaj konkurs kandidatkinja je priložila biografiju (CV), diplomu o naučnom stepenu doktora nauka, naučne radove objavljene u priznatim publikacijama, knjigu pod naslovom *Etika javne riječi* (2016), knjigu pod naslovom *Etika, pravo i mediji* (2017), potvrdu o vremenu provedenom u zvanju vanrednog profesora, potvrdu o uspješno obavljenom projektu, potvrdu o mentorstvu kandidatu II ciklusa studija, odnosno kandidatu za sticanje naučnog stepena MAGISTRA NAUKA, potvrdu o mentorstvu kandidatu III ciklusa studija, odnosno kandidatu za sticanje naučnog stepena DOKTORA NAUKA.

Nakon uvida u dokumentaciju priloženu uz prijavu kandidatkinje, Komisija podnosi Vijeću Fakulteta političkih nauka Sarajevo sljedeći

IZVJEŠTAJ

I BIOGRAFSKI PODACI

Amila Šljivo Grbo rođena je 9. aprila 1971. godine u Sarajevu.

Osnovnu školu, gimnaziju i studij novinarstva završila je u Sarajevu.

Diplomirala je na Odsjeku za žurnalistiku Fakulteta političkih nauka u Sarajevu 11. jula 1994. godine sa prosječnom ocjenom 8, 85. Nakon završetka studija bila je urednik Informativnog programa Televizije Bosne i Hercegovine i saradnik u Informativnom programu Radija Bosne i Hercegovine .

U martu mjesecu 1996. godine izabrana je za asistenta na predmet *Komunikologija* Odsjeka za žurnalistiku Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu.

Postdiplomski studij 'Bosna i Hercegovina u savremenom svijetu' na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu upisala je 1994. godine. Ispite na ovom studiju položila je sa prosječnom ocjenom 9,90. Magistarski rad odbranila je na Odsjeku za žurnalistiku Fakultetu političkih nauka Univerziteta Sarajevo septembra mjeseca 2000. godine. U zvanje višeg asistenta izabrana je 7. februara 2001. godine.

Doktorsku disertaciju o temi 'Uloga medija u demokratskoj konsolidaciji bosanskohercegovačkog društva' odbranila je na Fakultetu političkih nauka Univerziteta Sarajevo 18. juna 2007. godine. U zvanje docenta na predmet *Novinarska deontologija* izabrana je 28. novembra 2007. godine.

Nakon pet godina provedenih u zvanju docenta kako je i propisano zakonom izabrana je u zvanje vanrednog profesora na predmete *Etika javne riječi* i *Medijska regulative* novembra mjeseca 2012. godine.

Na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu predaje *Etiku javne riječi* i *Medijsku regulativu* na dodiplomskom studiju i *Medije i društvo* na master studiju. Objavila je oko 40 radova u naučnim i stručnim časopisima. Sudjelovala je u više istraživačkih projekata koje je u BiH organizirao i provodio Američki centar za ispitivanje javnosti iz Vašingtona, Gallupov institut, OSCE, Media plan i dr. Boravila je u Sjedinjenim Američkim Državama na edukaciji iz oblasti istraživačkog novinarstva (MISSOURI SCHOOL OF JOURNALISM - UNIVERSITY OF MISSOURI). Sudjelovala je na međunarodnim znanstvenim konferencijama u Bosni i Hercegovin (Sarajevo, Bihać, Banja Luka) i Republici Hrvatskoj (Zagreb). Predavala je na postdiplomskim studijama na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu.

Objavila je knjige *Mediji i demokratizacija društva* (2009), *Etika Javne riječi* (2016) i *Etika, pravo i mediji* (2017). Govori francuski jezik.

II – 1 Objavljene knjige i dr. radovi do izbora u zvanje vanrednog profesora (2012):

1. Knjige:

- *Mediji i demokratizacija društva*, FPN, Sarajevo, 1999.

2. Članci i dr. radovi:

- 'Granice liberalne demokracije', Ljiljan, 18. februar 1998, Sarajevo
- 'Dominacija i privid suvereniteta', BH JOURNALIST br. 12, 1998, Sarajevo
- 'Djeca nedužne žrtve rata', Oslobođenje, 1. februar 1998, Sarajevo
- 'Glas savjesti', DIJALOG 2/1999, Sarajevo
- 'Etika, rat i mediji', Behar, Zagreb, 2000.
- 'Glas Bošnjaka protiv zla', Behar br. 50, Zagreb, 2000.
- 'Sloboda medija i poštivanje etičkih načela', SOCIJALDEMOKRAT 6 – 7, Sarajevo, 2001.
- 'Etika novinarstva, kodeks i odgovornost', DIJALOG 3, Sarajevo, 2002.
- 'Znanost između istine i nalaza subjektivnog znanstvenika', ODJEK, br. 2- 4, Sarajevo, 2003.
- 'Filozofske osnove etike javne riječi', ZNAKOVI VREMENA br. 21, Sarajevo, 2003.
- 'Aktualnost etičkog učenja Apela i Habermasa za suvremenu komunikologiju', DIJALOG 4, Sarajevo, 2004.
- 'Medijska kultura kao oblik globalne kulture', ZNAKOVI VREMENA br. 26/27, Sarajevo, 2005.
- 'Izazovi mas - medija', prikaz knjige, Oslobođenje 11. april 2007, Sarajevo
- 'Zakon o javnom RTV servisu - uloga i značaj', GODIŠNJAK, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2007.
- 'Građansko društvo između teorije i realnosti', prikaz knjige, ODJEK, Sarajevo, 2004.
- 'Mediji i medijska kultura', GODIŠNJAK, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2008/2009.

- 'Etika odgovornosti Hansa Jonasa', GODIŠNJAK, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2010/2011.
- 'Mediji, politika I rat u Bosni', ZNAKOVI VREMENA, Sarajevo, 2011.
- 'Odstupanje od istine - problem zloupotrebe', GODIŠNJAK, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2012.
- 'Online novinarstvo', prikaz knjige, GODIŠNJAK, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2013.
- 'Uvod u medije', prikaz knjige, GODIŠNJAK, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2011.

II – 2 Objavljene knjige i dr. radovi nakon izbora u zvanje vanrednog profesora:

1. Knjige:

- *Etika javne riječi*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo, 2016.
- *Etika, pravo I mediji*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo 2017.

2. Ostali radovi:

- 'Temeljna etička pitanja I njihov značaj za novinarstvo', Sarajevski žurnal za društvena pitanja, br. 1 - 2, Sarajevo, 2014.
- 'Medijska pismenost I kriza društva', Medijski dijalozi, br. 22, Podgorica, 2015.
- 'Ustav Bosne I Hercegovine kao osnov za regulaciju oblasti medija', Medijski dijalozi, br. 25, Podgorica, 2016.
- 'Mediji saučesnici u ratu, sljedbenici politika u miru', Znakovi vremena, br. 73, Sarajevo, 2016.
- 'Razvoj profesionalnog novinarstva u Bosni I Hercegovini', Obrazovanje odraslih, br. 1, Sarajevo, 2016.
- 'Uloga Vijeća Evrope u kreiranju medijskih standarda', Medijski dijalozi, br. 29, Podgorica, 2017.

- 'Etika I politička odgovornost', Godišnjak 2017, BZK Preporod, Sarajevo
- 'Vladavina medija ili vladavina nad medijima', PREGLED, br. 1, Sarajevo, 2018.
- 'Medijska legislativa Evropske unije', Znakovi vremena, br. 79, Sarajevo, 2018.
- 'Aktivnosti UNESCOa u uređivanju oblasti medija', br. 80/81, Znakovi vremena, Sarajevo, 2018.
- 'Međunarodne norme u funkciji razvoja profesionalnog novinarstva', Medijski dijalozi, br. 32, Podgorica, 2018.
- 'Znanje o Evropskoj uniji – Uloga bosanskohercegovačkih medija u procesu evroatlantskih integracija', ZBORNIK RADOVA II Međunarodne konferencije *Bosna I Hercegovina I evroatlantske integracije*, Bihać, 2014.
- 'Mediji, politika i istina', izlaganje, Vjerodostojnost medija – izazovi globalizacije I specifičnosti regiona, III međunarodna konferencija, Sarajevo, 2012.
- 'Mediji i prava djeteta', izlaganje, naučni skup, UNICEF, Banja Luka, 2012.

Konferencije I projekti:

- 'Vjerodostojnost medija – izazovi globalizacije I specifičnosti regiona', III internacionalna konferencija, Sarajevo, 2012.
- 'Mediji i prava djeteta', naučni skup, UNICEF, Banja Luka, 2012.
- *Bosna I Hercegovina I evroatlantske integracije*, međunarodna znanstvena konferencija, Bihać, 2014.
- 'Medijska pismenost u digitalno doba', međunarodna znanstvena konferencija, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, 2014.
- 'Moral I odgovornost predstavnika političke vlasti u Bosni I Hercegovini', PROJEKAT, 2013.

III Nastavno - pedagoški rad

Profesor dr.sc. Amila Šljivo Grbo je nakon diplomiranja I ostvarene saradnje na RTV Bosne i Hercegovine izabrana u zvanje asistenta na predmet *Komunikologija* Odsjeka za žurnalistiku Fakulteta političkih nauka Univerzitet u Sarajevu 1996. godine. Od prvog izbora prolazila je sve procedure naučnog I uopće akademskog stasanja shodno Zakonu o visokom obrazovanju I drugim

propisima. Na taj način je gradila svoj nastavnički profil shodno standardima koji se primjenjuju na univerzitetima i dobroj praksi i kriterijima koji se prakticiraju na Sarajevskom univerzitetu. Predavala je tokom svoje dosadašnje nastavničke karijere na dodiplomskom (klasičnom i bolonjskom modelu) studiju, te na posdiplomskim: master i doktorskim studijima na predmetima koji se tiču regulacije i samoregulacije oblasti rada novinara i medija. Sarađivala je uspješno sa više profesora i više generacija studenata koji su svojim ocjenama iskazali respekt za metod njenog rada. U studentskoj mnenju o profesorici Šljivo Grbo postoji određena predstava o njenoj strogosti koja se prenosi sa generacije na generaciju, ali više kod onog dijela studenata koji redovno izvršavaju svoje obaveze. Njena predavanja su dobro osmišljenja, sistematična, koncizna, a njena komunikacija sa studentima ozbiljna, ponekad stroga, ali profesionalna, bez unošenja elemenata privatnosti u međusobnim odnosima. Budući da je prošla kroz različite razvojne faze dosadašnjeg pedagoškog stasanja, s pravom se može zaključiti da je prof.dr. Amila Šljivo Grbo dosegla respektabilan nivo svog pedagoškog razvoja i da je osposobljena za objektivni i kompetentan rad u nastavničkom pozivu. To potvrđuju pored rezultata uspješnog rada sa više generacija i stav profesorice Šljivo Grbo da u potpunosti ispoštuje propisano vrijeme rada u određenom akademskom zvanju, mentorstva na magistarskim radovima i mentorstvo na III ciklusu studija. Pored toga profesorica Šljivo Grbo je učestvovala i u komisijama za odbrane magistarskih i doktorskih disertacija pri čemu je otvoreno iznosila svoj kritički sud i objektivne i korisne primjedbe na rad kandidata što je nailazilo na podršku i komisije i kandidata. U cjelini gledano dr.sc. Amila Šljivo Grbo je izgradila zavidan pedagoški profil, te veoma visok nivo akademske korektnosti kriterija i ozbiljnosti posebno u radu sa studentima.

IV Knjige

1. **Knjiga 'Etika javne riječi'** (obima 286 stranica - osnovni tekst sa bibliografijom, format 17 X 17) autorice dr.sc. Amila Šljivo Grbo čiji je izdavač Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu objavljena je 2016. godine (a čini je pet – V poglavlja) predstavlja vrlo ozbiljno štivo koje ukazuje na važnost etike kao filozofske discipline, ali i na njenu praktičnu granu – etiku poziva. Odabir teme s područja 'etike javne riječi' predstavlja svojevrsni savremeni izazov, ne samo za autoricu ovog teksta, već i za sve one čiji je interes usmjeren na moderno novinarstvo i traganje za načinima unapređenja

profesionalnog novinarskog rada. Posebna vrijednost ovog štiva je, naime, u tome što je otvoren set brojnih pitanja na koja još uvijek nije dat odgovor, ali jeste data mogućnost kasnijeg dopisivanja započetog rada kada se za to ostvare pretpostavke. Izbor ove teme, sasvim je jasno, bio je rezultat napora autorice da kao profesorica na studiju KOMUNIKOLOGIJE/ŽURNALISTIKE ukaže na važnost znanja o vrijednostima, principima i pravilima u procesu osposobljavanja novinara za profesionalan i pošten rad. Stoga je i bilo nužno u ispisivanju ovog štiva naznačiti da se iz klasične filozofije izdiferencirala etika kao filozofska disciplina, a da je novinarska etika zapravo iz toga proizašla i završila u, formalno gledano, sferi samoregulacije, a suštinski u sferi savjesti i samosvijesti ili, preciznije, u odgovornosti za izrečeno ili napisano. Otud je očigledno i izveden naslov 'etika javne riječi'.

Autorica je u istraživanju ove teme pošla od uobičajenih znanstvenih metoda i već u prvom dijelu svog rada ponudila mogućnost čitaocu da se upozna sa etikom kao filozofskom disciplinom dajući mu pri tome znanje o osnovnim teorijskim pojmovima, o konstituiranju etike kao znanstvene discipline. Prvo poglavlje (I Etika - filozofska disciplina) zato predstavlja kroki i za etiku kao filozofsku disciplinu, ali i za razradu metodološkog pristupa koji će se koristiti dalje u ovom radu, analiza, historičnost I dr.

U drugom poglavlju (II Normativna etika) autorica analizira etiku poziva Maxa Webera da bi na teorijskoj, odnosno logičkoj razini objasnila problem utemeljenja novinarske etike. Na taj način dolazi do oblasti deontologije tj. primijenjene etike u novinarskoj djelatnosti. U ovom odjeljku, a u funkciji argumentiranja posebnosti praktične etike Amila Šljivo Grbo analizira mišljenja kako klasičnih, tako i savremenih teoretičara moderne deontologije Luhmanna, Saxera, Ruhla, Boventera i dr. Ovdje se čini posebno važnim naglasiti da Amila Šljivo Grbo i u II odjeljku ovog poglavlja izlaže iscrpno i pregledno prikaz savremenih etičkih stajališta. Najpoznatiji autori, Karl – Otto Apel i Jurgen Habermas dali su, prema autorici, osnove savremene etičke – komunikativne teorije. Kod Apela, naprimjer, paradigma budućnosti biti će izvedena iz etičkih normi, a idealno komunikacijsko zajedništvo zapravo je postavljeno kao sklad komunikacijskih partnera u razgovoru koji se uvažavaju i kada se suprotstavljaju. Dakle, bitan je dijalog, spremnost na argumentaciju i međusobno uvažavanje. Na ovim principima komunikativne etike, ističe autorica, već funkcioniraju mnoga razvijena demokratska društva. Medij posreduje, a društvo komunicira – eto jednostavne formule demokratske komunikacije budućnosti koja je počela.

Prvo i drugo poglavlje ove knjige ispisani su udžbeničkim jezikom – koncizno i jasno kako bi ih čitalac mogao razumjeti i uvažiti, ali istovremeno i uz poštivanje jezika same filozofije od koje i iz koje se izvodi geneza etike. Međutim, nužno je napomenuti da razumijevanje etike kao filozofske discipline i njene podjele na teorijsku i praktičnu (normativnu) autorica oslanja na učenja filozofa klasika Immanuela Kanta i Maxa Webera, ali i na suvremena tumačenja značaja praktične etike za savremeno društvo (K.O.Apel, J.Habermasa, H.Jonasa i dr.). Pojednostavljeno shvaćeno ovdje je riječ o potrebi preobrazbe filozofije u etiku i njeno usmjeravanje ka dobru (I.Kant) i odgovornosti (Apel i Jonas). To je onaj temelj i reklo bi se minimum znanja koji je nužan da bi se u novinarstvu djelovalo odgovorno.

U trećem poglavlju autorica prelazi sa teorijskih razmatranja pojmova morala i istine na konkretnija istraživanja i razmatra pojam istine kao kriterija novinarske profesije, iako je tačno, reći će autorica, da pravo na istinu nije uvijek najrasprostranjenije o čemu svjedoči i historija novinarstva, ali i iskustva iz novinarstva. Otud, autorica ovdje prezentira nekoliko savremenih pogleda i iskustava o iznošenju istine u javnost i ukazuje na time izazvane posljedice tog prihvatanja istine da bi nas uvela u IV poglavlje u kojem se promišlja profesionalizam u novinarstvu, odnosno njegov značaj

No, prije toga treba reći da se treće poglavlje odnosi na etičke pojmove, posebno dva moguća pola informacije, ali i percepcije svijeta uopće, a to su istina i laž. Rasprava o tim pitanjima traje stoljećima, od nastanka tih pojmova u historiji filozofije pa do danas, kada se u novinarstvu utemeljila novinarska obaveza 'da se čuje i druga strana'. Ovo pitanje je danas, nalazi autorica, presudno važno posebno kada se imaju u vidu različiti stupnjevi ekonomskog razvoja svijeta država i društava i njihovih političkih sistema gdje je laž vrlo često temelj i principa vladavine i u državi i nad medijima sve pod krinkom slobode. Stoga se profesorica Amila Šljivo Grbo zalaže za odgovoran rad u novinarstvu u kojem će istina biti kriterij novinarske profesije.

Budući da su bosanskohercegovačko društvo i država prošli teško i tragično iskustvo rata, autorica analizira šta se u tom za društvo pogubnom procesu događalo sa novinarima i medijima istovremeno postavljajući i pitanje šta je istina o ratu u Bosni i Hercegovini i nemogućnosti da se o tome iskaže puna istina zbog podijeljenosti svijeta, posebno velikih sila prema njihovim interesima. Otud i danas u Bosni i Hercegovini postoje tri istine od kojih niti jedna nije cjelovita, ali ni prihvaćena, pa čak još uvijek ni ona koja se temelji na pravomoćnim sudskim presudama o počinjenim zločinima nad građanima Bosne i Hercegovine u određenim područjima.

No, kako je u procesu disolucije SFR Jugoslavije istovremeno pripreman rat u idološkoj orijentaciji tzv. Miloševićeve Srbije i posljedica pokušaja usaglašavanja interesa Srbije i Hrvatske u žiži rata, svi se slažu da je prva 'stradala istina'. Autorica je stoga u ovom IV poglavlju prezentirala rezultate svog istraživanja uticajnih medija i analiza iz Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Prezentirani rezultati ukazuju da osvojena područja nisu samo rezultat sukoba vojski, već su važan uradak medija iz kojih je protjerana istina, a novinari i mediji integrirani u ideološko – vojnu mašineriju – sredstva ostvarivanja ratnih ciljeva. O tome svjedoče primjeri novinarskog izvještavanja u npr. štampanim i elektronskim medijima čiji su primjeri kasnije pohranjeni u arhivskoj dokumentaciji koju je autorica Šljivo Grbo istraživala u funkciji rada na svojoj knjizi. Upravo je autoricin doprinos nauci u tome što je istraživanje dijela 'srpskih', 'hrvatskih', 'probosanskih' medija i medija tzv. 'Zapadne Bosne' i prikazivanjem dijela rada nekih nezavisnih medija iz razvijenog svijeta (karakteristični primjeri novinarskog profesionalizma) sagledala služeći se komparativno - historijskom metodom, a kao sudionik i žrtva rata, kao mlad novinar (student) djelatnik u medijima (radio i TV BiH), ali i kao posmatrač 'istine (a)' o ratu, rezultate prikazala statistički vjerno, a analizu i zaključke izvela vrlo objektivno sa posebnim zaključkom da su analizirani naznačeni nezavisni mediji iz razvijenog svijeta važan primjer za razvoj profesionalizma u novinarstvu.

U poglavlju pod naslovom 'Sloboda medija i poštivanje etičkih načela' autorica će pokušati napraviti spoj teorijskih razmatranja i pragmatičkih postavki tražeći puteve njihova ujedinjenja u načinima i mogućnostima razvoja demokracije i slobodnog mišljenja gdje će se Apelovi, Habermasovi i Jonasovi teorijski diskursi moći pomiriti u istinski slobodnim – demokratski razvijenim zemljama.

Peta glava razmatra 'Etiku novinarstva – odgovorno novinarstvo' na tragu pomenutih teoretičara morala. U ovom poglavlju autorica je navela i analizirala bitne, reklo bi se, strateške dokumente na kojima se gradi profesionalizam i temelji odgovornost u novinarstvu. Autorica Amila Šljivo Grbo se zalaže da se i u našem društvu uspostave moralni, ali i novinarski kodeksi u kojima bi odgovornost za izraženo mišljenje nosila u sebi visoke moralne kvalitete i novinara i društva i onih koji primaju informacije. Da bi se to desilo potrebno je uspostaviti i pravnu državu u kojoj bi novinarska etika pretpostavljala i pravo na informaciju, ali i odgovornost za informaciju, te sankcionisanje laži u formi i moralne, ali i sudske odgovornosti, jer u razvijenim demokratskim društvima pravo na istinu je zagarantovano, ali se objavljena laž i neprovjerena informacija veoma

skupo plaćaju – gubitkom moralnog profesionalnog kredibiliteta, ali i gubitkom pozamašne svote novca, zaposlenja i novinarske budućnosti.

U zaključnom dijelu rukopisa autorica je otvorila i velik broj najaktualnijih pitanja savremenog novinarstva uopće i pokazala načine njihova razrješenja u svijetu, ali i kod nas i uz to veliku osobnu želju da moral u novinarstvu postane centralnom tačkom profesije u jednom razvijenom demokratskom društvu kojem težimo, a za sada ga vidimo tek na teorijskim razinama.

U svojoj knjizi 'Etika javne riječi' autorica je pokrenula niz najaktualnijih pitanja današnjeg novinarstva i ukazala na načine i mogućnosti njihova razrješavanja. Istovremeno ukazala je i na nužnost, odnosno važnost morala za savremeno novinarstvo. Budući da svjetske i evropske organizacije i institucije permanentno produciraju dokumente etičke i pravne naravi kojima se projektuje strategija razvoja i rada u novinarstvu, to predstavlja ozbiljan znak upozorenja da se novinarsvo klati između potrebe za istinom i odgovornošću i interesnog utjecaja na rad novinara i medija, a da je to poseban problem u siromašnim i postkonfliktnim zemljama kakva je Bosna i Hercegovina, ali i druge zemlje bivše Jugoslavije od kojih Srbiju, Hrvatsku, Crnu Goru i Bosnu i Hercegovinu obilježava tragično iskustvo ratnih zločina i genocid nad Bošnjacima u Srebrenici jula mjeseca 1995. godine. No, kada je Bosna i Hercegovina u pitanju, posebno njen postkonfliktni oporavak, napominje autorica, nije dovoljna samo etičnost u novinarstvu. Nužna je i pravna regulativa i procesi koji će dinamičnije približavati Bosnu i Hercegovinu i Evropsku uniju demokratizacijom i društva i medija. Autorica u svom zaključku na kraju jasno ističe 'odgovornost je taj ključni pojam koji označava novinarsku etiku, a profesionalno novinarstvo jeste odgovorno novinarstvo'.

Imajući u vidu da je autorica rukopisa prof.dr. Amila Šljivo Grbo svoje postulate zasnivala na tradicionalnim vrijednostima etike Maxa Webera koji jeste i utemeljivač nove etike, ali i da je svoju dalju eksplikaciju potražila u novijim istraživanjima Karla – Otta Apela, Jurgena Habermasa i Hansa Jonasa, autora moderne filozofije koji su se pozabavili ne samo etikom kao općom kategorijom filozofskog mišljenja, nego koji etiku promatraju u svjetlu novijih tehničkih dostignuća, prije svega razvijenih sredstava komunikacije koja su promijenila moderni svijet i bitno odredila novi način mišljenja i življenja, te da je savremene etičke vrijednosti i norme samjeravala sa savremenom medijskom praksom i zahtjevima za istinom. Ova knjiga je veoma aktualna, potrebna i korisna i studentima i medijskim djelatnicima, ali i široj javnosti.

2. **'Etika, pravo i mediji'** druga je knjiga profesorice Amile Šljivo – Grbo koja je objavljena 2017. godine nakon njenog izbora u zvanje vanrednog profesora (obima 275 stranica - osnovni tekst sa bibliografijom, format 17 X 17), a čine je tri – III poglavlja). Izdavač i ove knjige je Fakultet političkih nauka Univerziteta u Sarajevu. Ova knjiga rezultat je kontinuiranog interesa autorice za razvoj, afirmaciju i primjenu etičkih i pravnih normi u posve slojevitoj javnosti, odnosno u oblasti novinarstva. Riječ je o potrebi da se blagovremeno prezentiraju i istumače razlozi i uradak različitih organizacija i institucija globalnog, regionalnog i lokalnog karaktera vezan za aktuelne događaje, faze i mijene u odnosima prema medijima i ponašanju medija u odnosu na njihove funkcije o kojima ovisi tip i karakter razvoja i promjena u društvu. Budući da se trend razvoja i kreiranja politika razvoja ne odvija ni pravolinijski, niti uzlaznom putanjom ka pretpostavljenom idealu (npr. sloboda ili demokracija), već čas stagnira, čas se uzdiže, čas se podiže iz krize itd, javlja se potreba da se nakon svakog takvog uspona ili posrtanja intervenira u smislu zaštite prava i sloboda unapređujući ih ili, pak, zahtjevom da se one ograničavaju zbog suočavanja sa njihovom zloupotrebom. Ono što je od okončanja Drugog svjetskog rata pa sve do danas prisutno u svijetu (na lokalnom ili, pak, regionalnom nivou) jeste rat, ugrožavanje mira i slobode, kršenje ljudskih prava itd, ugrožavanje života kako pojedica, tako i cijelih ljudskih skupina (spolna, religijska ili etnička diskriminacija), atak na imovinu, nasilje svake vrste (nasilje i trgovina ljudima, posebno djecom) i dr, motivira države, društvene organizacije i različite institucije da se aktivno odnose prema aktuelnim promjenama kako bi se normama, pravilima i zakonskim aktima, te deklaracijama, kodeksima i sporazumima različite vrste kreirao mir, sloboda, pravo – ljudska prava, a sankcionirali projektanti, odnosno kreatori zla i njihovi izvršioci. S obzirom da je to stvarnost koju živimo i posmatramo, koju podupiremo ili osuđujemo, stvarnost u koju smo interesno uronjeni ili, pak, stvarnost od koje bježimo, logičan je i koristan napor dr.sc. Amile Šljivo Grbo da kontinuirano prati i prikazuje različite uratke (akte, dokumente) koji se tiču medija, odnosa društva i medija, ponašanja novinara itd. u ambijentu slobode, totalitarizma, rata, mira, počinjenja zločina, humanitarnih katastrofa, ataka na život, nasilja, unapređenja ljudskih prava, ugrožavanja suvereniteta država, ugrožavanja dosegnutog demokratskog stupnja razvoja, tranzicije i sl. Otud je ova knjiga autorice Šljivo Grbo izuzetno značajna kao doprinos teoriji i praksi

komuniciranja. Ona je svjedočanstvo o naznačenim problemima, ona je potvrda o angažmanu mnoštva društvenih aktera da se aktima regulacije, samoregulacije, preporuka i savjeta djeluje u pravcu porasta slobode, slobode izražavanja, slobode mišljenja, slobode rada, neovisnosti novinara itd. Nažalost i ova knjiga još je jedan dokaz o permanentnom ponavljanju potrebe za očuvanjem dosegnutih vrijednosti i standarda (posve je jasno) koji nisu trajno osvojeni, niti osigurani: da nije trajno osigurana ni jednakost niti sloboda kao princip egzistencije građanstva, da ljudski život nije zapravo u trenutku krize uopće zaštićen. Stav autorice saopšten u naslovu knjige jasno govori o njenom apostrofiranju važnosti etike i potrebi kreiranja akata samoregulacije u cilju dosezanja nivoa profesionalnog novinarstva, ali i akata namijenjenih zaštiti publike od nametanja kvazi – vrijednosti, a sve u cilju unapređenja demokracije i slobode. Koliko je zapravo ovo pitanje važno ponajbolje svjedoči količina dokumenata koje je autorica odabrala, a čija je važnost obavezujuća, poželjna ili, pak, data javnosti na uvid kao obavezna, poželjna ili posebno važna.

U završnom dijelu knjige autorica se posebno osvrnula na zakonske akte koji važe u Bosni i Hercegovini uz komentar da je Dejtonski mirovni sporazum inaugurirao jedan kompliciran politički sistem i shodno tome donio brojne teškoće u obavezi i procesu implementacije propisanih standarda, a u sferi novinarstva mogućnost različitih uticaja na novinare i medije, posebno nametanjem nacionalističkih stavova, produciranjem govora mržnje, negiranja zločina, slavljenja zločinaca i sl. Stoga je u Bosni i Hercegovini, kako nam sugerira ova knjiga, odnosno njena autorica, nužna i demokratizacija i permanentna edukacija u funkciji prevladavanja kvazi - vrijednosti na kojima se temelji rat ili prijetnja ratom. Preciznije, autorica se zalaže za respekt zakona koji su nužni u sklopu tranzicijskih procesa i promjena u Bosni i Hercegovini, jer su kodeksi i etičke norme neproduktivne ukoliko sami novinari ne posjeduju moralne kvalitete i ne uvažavaju princip odgovornosti kao standard novinarske profesije.

IV – 1 Ostali radovi

Pored knjiga o kojima je bilo više riječi neophodno je napomenuti da je profesorica Šljivo Grbo, obavljajući svoju nastavničku dužnost, permanentno pratila i analizirala kako novija teorijska saznanja s područja komunikologije, tako i aktivnosti na usklađivanju znanja sa potrebom osposobljavanja za nove tehnologije u novim uslovima. Otud se razvio interes za istraživanje cijelog niza različitih tema o kojima se govori u studijama, člancima i raspravama koje su priložene. Naslovi radova kao što su: 'Temeljna etička pitanja i njihov značaj za novinarstvo', 'Medijska pismenost i kriza društva', 'Razvoj profesionalnog novinarstva u Bosni i Hercegovini', 'Medijska legislativa Evropske unije' i dr. govore o razuđenosti interesa autorice, ali i o širokom znanju bez kojeg se teško može upustiti u ovakva istraživanja. No, valja reći i to da je stanje medija i uopće novinarstva u Bosni i Hercegovini vrlo teško zbog čega autorica upozorava na moguće izlaze iz takvog stanja nalazeći teorijsko uporište da upozori da je zapravo povećanje slobode i neovisnosti put poželjnog razvoja. Općenito gledano, može se reći da se pažljivom analizom sadržaja priloženih radova uočava da se prof.dr. Amila Šljivo Grbo kontinuirano bavi istraživanjem kako teorijskih postavki o ozbiljnim pitanjima nauke komunikologije, posebno etike novinarstva, ali i uopće rada medija, posebno u smislu kako njihova rada, tako i potrebe da se osigura veći stupanj nezavisnosti i slobode u Bosni i Hercegovini u kojoj je rat ostavio velike posljedice, a Dejtonski mirovni sporazum i Ustav Bosne i Hercegovine kao sastavnica tog sporazuma segmentirali medijski prostor čime je ostavljena mogućnost ideološkog i političkog utjecaja na rad medija i ponašanje novinara. Letimičnim pregledom tekstova Amile Šljivo Grbo na internetu uočava se da su njeni radovi čitani i citirani u različitim akademskim sredinama, ali tome od strane Komisije nije posvećivana pažnja, jer profesorica Šljivo Grbo tome nije poklonila pažnju i nije dala dokaze u dokumentaciji uz prijavu na konkurs.

V ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG KOMISIJE

Na osnovu uvida u dokumentaciju priloženu uz prijavu na objavljeni konkurs i s obzirom na činjenice utvrđene ovim izvještajem, Komisija smatra da je dr.sc. Amila Šljivo Grbo vanredna profesorica Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Sarajevu ispunila uvjete predviđene Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta Sarajevo i raspisanim konkursom za izbor u više zvanje.

Komisija predlaže Vijeću Fakulteta političkih nauka Univerziteta Sarajevo da dr.sc. Amilu Šljivo Grbo izabere u zvanje redovnog profesora na oblast KOMUNIKOLOŠKIH/ŽURNALISTIČKIH nauka (na predmete *Medijska regulativa* i *Etika javne riječi*).

KOMISIJA

1. Prof.dr. Šemso Tucaković, profesor emeritus, predsjednik
2. Prof.dr. Fahira Fejzić – Čengić, redovni profesor, član
3. Prof.dr. Šaćir Filandra, redovni profesor, član

Sarajevo, 9. novembar 2018. godine